

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

**YUSUF ALPARSLAN ARGUN
ÇEVRE YÜKSEK MÜHENDİSİ
İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI
2013**

işveren,
işyerinde yapılan risk değerlendirmesi
sonuçlarına göre;
çalışma yöntemleri,
iş organizasyonu
toplu korunma önlemleriyle
işyerindeki risklerin giderilemediği veya yeterince
azaltılamadığı durumlarda,

güvenlik ve sağlık işaretlerini

bulundurmak ve uygun şekilde kullanmak
zorundadır.

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ

özel bir amaç, faaliyet veya durumu işaret eden

- levha,
- renk,
- sesli ve/veya ışıklı sinyal,
- sözlü iletişim
- el–kol işareti

yoluyla iş sağlığı ve güvenliği hakkında
bilgi veren, tehlikelere karşı uyarıcı
ya da talimat veren işaretlerdir,

işçiler ve/veya temsilcileri,

- işyerinde kullanılan güvenlik ve sağlık işaretleri hakkında **bilgilendirilecek.**
- işaretlerin anlamları ve bu işaretlerin gerektirdiği davranış biçimleri, yazılı talimat haline getirilerek işçilere ve temsilcilerine verilecek.
- işçilerin ve/veya temsilcilerinin görüşleri alınarak katılımları sağlanacaktır.

SABİT VE KALICI İŞARET LEVHALARI;

- yasaklamalar, uyarılar ve yapılması zorunlu işler ile acil kaçış yollarının ve ilk yardım bölümlerinin yerlerinin belirtilmesi ve tanınması
- yangınla mücadele ekipmanının bulunduğu yerler, işaret levhası ve kırmızı renkle kalıcı şekilde işaretlenecektir.
- engellere çarpma veya düşme riski olan yerler, işaret levhası ve güvenlik rengi ile kalıcı şekilde belirlenecektir.
- trafik yolları güvenlik rengi ile kalıcı olarak işaretlenecektir.

GEÇİCİ İŞARETLER

- gerekli hallerde ve işaretlerin birlikte ve birbirinin yerine kullanılma imkanı da dikkate alınarak; tehlike sinyali vermek, insanların belli bir takım hareketleri yapması ve acil tahliyesi için ışıklı işaretler, sesli sinyaller ve/veya sözlü iletişim kullanılacaktır.
- gerekli durumlarda, tehlikeye yol açabilecek ya da tehlikeli manevralar yapan kimseleri yönlendirmek için el işaretleri ve/veya sözlü iletişim kullanılacaktır.

İŞARETLERİN BİRLİKTE VE BİRBİRİNİN YERİNE KULLANILMASI

❖ aynı derecede etkili ise birbirinin yerine

- engel veya düşme tehlikesi olan yerlerde;
işaret levhası veya güvenlik rengi
- ışıklı işaret, sesli sinyal veya sözlü haberleşme
- el işaretleri veya sözlü haberleşme

❖ birlikte

- ışıklı işaret ve sesli sinyal.
- ışıklı işaret ve sözlü haberleşme.
- el işaretleri ve sözlü haberleşme.

EMNİYET RENKLERİNİN GENEL ANLAMI

Emniyet rengi	Anlamı veya amacı	Kullanım örnekleri
KIRMIZI	Dur, durmak yasaklama	Durma işaretleri Acil durum durma işaretleri Yasaklama işaretleri
	Bu renk, aynı zamanda yangını önleme ve yangınla mücadele teçhizatı ve bunların yerleri için kullanılır.	
MAVİ	Zorunlu hareket	Giyecek zorunluluğu Kişisel korunma teçhizatı
SARI	Uyarı tehlike riski	Tehlikelerin gösterimi (yangın, patlama, radyasyon, zehirlenme tehlikeleri vb.) Basamaklar, alçak geçitler, engeller için uyarı ²⁾
YEŞİL	Emniyetli durum	Kaçış Yolları Acil durum çıkışları Acil durum duşları İlk yardım ve kurtarma istasyonları

1) Mavi sadece dairevi bir şeklin içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.

2) Floresans turuncu: Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir.

Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında, bu renk çok dikkat çekicidir.

EMNİYET İŞARETLERİNİN GEOMETRİK ŞEKLİ VE ANLAMI

Geometrik Şekil	Anlamı
	Yasaklama veya zorunlu hareket
	Uyarı
	Bilgi (talimatları içeren)

güvenlik işaretinin işlevinin olumsuz etkilenmemesi için :

- görölmesini veya işitilmesini zorlaştıracak veya engelleyecek, aynı türden bir başka emisyon kaynağının bulunması önlenecek,
- çok sayıda işaret birbirine çok yakın yerleştirilmeyecektir.
- karıştırılma ihtimali olan iki ışıklı işaret aynı anda kullanılmayacaktır.
- ışıklı işaretler çok yakın kullanılmamalı.
- birden fazla sesli sinyal aynı anda kullanılmayacaktır.
- ortam gürültüsü fazla olan yerlerde sesli sinyal kullanılmayacaktır.

❖ **işaretler - sinyal aygıtları**

- uygun tasarım, yeterli sayı, uygun yerleştirme, düzenli bakım-onarım, doğru çalışma

❖ **ışıklı işaret - sesli sinyaller,**

- yapılacak işin veya hareketin başlayacağını belirtir,
- yapılan iş veya hareket süresince çalışmasına devam edecektir.
- kullanılıp durmasından hemen sonra tekrar çalışabilir olacaktır.

- herhangi bir enerji ile çalışan işaretlerin, enerjinin kesilmesi ve tehlikenin başka bir şekilde önlenememesi durumunda, işaretlerin yedek enerji kaynağı ile derhal çalışması sağlanacaktır.
- ışıklı işaretler ve sesli sinyaller, doğru ve etkili çalışmalarını sağlamak için, kullanılmadan önce ve kullanım süresince yeterli sıklıktaki aralıklarla kontrol edilecektir.
- kişisel koruyucu kullanımından kaynaklanan hususlar da dahil olmak üzere, işçilerin görme ve işitmelerine engel olacak herhangi bir husus var ise; ilgili işaretlerin güçlendirilmesi veya değiştirilmesi için gerekli önlemler alınacaktır.

TEMEL NİTELİKLER

piktogramlar

- olabildiğince yalın olacak ve sadece temel ayrıntıları içerecektir.

işaret levhaları

- kullanıldıkları ortama uygun, darbeye ve hava koşullarına dayanıklı malzemedен yapılacaktır.
- boyutları ile kolorimetrik ve fotometrik özellikleri, bunların kolayca görülebilir ve anlaşılabilir olmalarını sağlayacaktır.

KULLANIM KOŞULLARI

işaret levhaları

- özel bir tehlike olan yerlerin ve tehlikeli cisimlerin hemen yakınına,
- genel tehlike olan yerlerin girişine, engeller dikkate alınarak, görüş seviyesine uygun yükseklik ve konumda, iyi aydınlatılmış, erişimi kolay ve görünür bir şekilde yerleştirilecektir.
- doğal ışığın zayıf olduğu yerlerde floresan renkler, reflektör malzeme veya yapay aydınlatma kullanılacaktır.
- işaret levhasının gösterdiği durum ortadan kalktığında, işaret levhası da kaldırılacaktır.

KULLANILACAK İŞARET LEVHALARI

- YASAKLAYICI İŞARETLER

- TEMEL NİTELİKLER

- DAİRE BİÇİMİNDE,
- BEYAZ ZEMİN ÜZERİNE SİYAH PİKTOGRAM,
KIRMIZI ÇERÇEVE VE DİYAGONAL ÇİZGİ
(KIRMIZI KISIMLAR İŞARET ALANININ EN AZ
% 35'İNİ KAPSAYACAKTIR)

**SİGARA
İÇİLMEZ**

Sigara içmek ve
ateşle yaklaşmak yasaktır

**YAYA
GİREMEZ**

Suyla söndürmek yasaktır

ıçılmaz

**MERDİVEN
KULLANMAYIN**

**SAAT TAKMAK
YASAKTIR**

**KÜPE VE KOLYE
TAKMAK
YASAKTIR**

Yetkisiz kimse giremez

İş makinası giremez

**DOKUNMAK
YASAKTIR**

**YÜZMEK
YASAKTIR**

**ASANSÖRÜN
KAPISINI AÇIK
BIRAKMAYINIZ**

TEHLİKE

ŞOBALARI
BENZİN, MAZOT GİBİ
PARLAYICI MADDELERLE
YAKMAYINIZ

DIKKAT

**GAZ KAÇAĞINI
SABUN KÖPÜĞÜ İLE
KONTROL ET**

DİKKAT

**TOPRAKALTI
KABLOSU VAR
KAZI YAPMAK
YASAK VE
TEHLİKELİDİR**

ÖNCE GÜVENLİK

ARIZALI
ELEKTRİK
TESİSATINI
ASLA KENDİNİZ
TAMİR ETMEK
GİRİŞİMİNDE
BULUNMAYIN

**ELEKTRİKCİNİN
İŞİNİ
ELEKTRİKÇİYE
BIRAKINIZ.**

EL-28

**DİKKAT
KABLO VE ELEKTRİK
AKSAMINA DOKUNMAK
TEHLİKELİ VE
YASAKTIR**

EL-29

**KABLOYU
ASILARAK
ÇIKARMA**

EL-30

DİKKAT

**STATİK BAĞLANTI
VE TOPRAKLAMAYI
MUTLAKA YAPINIZ**

TEHLİKE

**KULLANMADAN ÖNCE
TOPRAK HATTINA BAĞLA**

**ELEKTRİK
KAYNAĞINDA
ÇALIŞIRKEN
TOPRAKLAMA YAP**

TEHLİKE

**YÜKSEK BASINÇLI
GAZ HATTI**

• YS-205

**LUTFEN
SİGARA İÇMEYİNİZ**
TESEKKÜRLER

• UD-215

**ÇALIŞANIN
DİKKATİNİ
DAĞITMA**

DİKKAT

**YÜKSEK BASINÇ
UZAK DURUN**

• YS-204

**BU GİRİŞTE
SİGARA
İÇİLMEZ**

TK-12

**BUHAR
KAÇAKLARINA
KARŞI
DİKKATLİ OL**

DİKKAT

**BUHAR VANASINI
YAVAŞ YAVAŞ AÇ**

TK-8

DİKKAT

**OKSİJEN TÜPLERİNİ
SICAKTAN VE ATEŞTEN
KORUYUN
ÇARPMAYIN, DÜŞÜRMEYİN**

TK-13

**BASINÇLI
HAVA
DİKKATLİ
KULLAN**

**HAVA VALFİNİ
KAPAT
HORTUMU
BOŞALT**

• KS-162

**YANGIN
MÜDAHALE
KAPISI**

ÇT-55

**İŞYERİNE
DİNLENMİŞ
GELİNİZ.**

**BASINÇLI
TÜPLERİ
ISI VE ATEŞTEN
KORU**

TK-10

**YAĞLI EL İLE
OKSİJEN TÜPÜNÜ
AÇIP KAPAMA**

• UD-228

**DİKKAT
TEHLİKELİ SAHA
ÇALIŞMA VAR**

UYARI İŞARETLERİ

TEMEL NİTELİKLER

- ÜÇGEN ŞEKLİNDE
- SARI ZEMİN ÜZERİNE SİYAH PİKTOGRAM, SİYAH ÇERÇEVE (SARI KISIMLAR İŞARET ALANININ EN AZ % 50'SİNİ KAPSAYACAKTIR)

**DİKKAT
PATLAYICI
MADDE**

DİNAMİT

**KOLAY
TUTUŞAN
MADDE**

**DİKKAT
YANICI
MADDE**

**İNŞAATA GİRMEK
TEHLİKELİ VE
YASAKTIR**

Toksik madde

**YÜKSEK
GERİLİM**

**YÜKSEK
VOLTAJ**

Aşındırıcı madde

DIKKAT

YUKARIDA
YÜKSEK GERİLİM
KABLOSU

KM-40

DIKKAT

FREZE
MİLİ

KM-41

DIKKAT

ÇOK SICAK
SU

UD-81

DIKKAT

SICAK SIVILAR
VE BUHARLAR

UD-83

DIKKAT

SICAK
YÜZEYLER

UD-84

DIKKAT

SIKIŞMA
TEHLİKESİ

TK-18

DIKKAT

GÜRÜLTÜLÜ
ALAN

DIKKAT

BAŞINIZA
DİKKAT EDİN

DIKKAT

GAZ
TÜPLERİ

Radyoaktif madde

Asılı yük

İş makinası

**ÇUKUR
VAR**

Engel

Düşme tehlikesi

Biyolojik risk

Düşük sıcaklık

Zararlı veya tahriş edici madde

EMREDİCİ İŞARETLER

TEMEL NİTELİKLER

- DAİRE BİÇİMİNDE,
- MAVİ ZEMİN ÜZERİNE BEYAZ PİKTOGRAM
(MAVİ KISIMLAR İŞARET ALANININ EN AZ % 50'SİNİ KAPSAYACAKTIR)

Genel emredici işaret

(gerektiğinde başka işaretle birlikte kullanılacaktır)

**BARETSİZ
ÇALIŞMA**

**KORUYUCU
MALZEME
KULLAN**

*KK-25-2

**BARETİNİ
GİY**

*KK-25-3

**İŞ ELDİVENİ
GİYİNİZ**

*KK-25-4

**EMNİYET
KEMERİ TAK**

*KK-25-5

**EMNİYET
AYAKKABISI
GİYİNİZ**

*KK-25-6

**EMNİYET BOTU
GİYİNİZ**

*KK-25-7

**ÇİZMENİZİ
GİYİNİZ**

*KK-51-8*KK-36-8
*KK-25-8

**KULAK
KORUYUCUNUZU
TAKINIZ**

*KK-51-9*KK-36-9
*KK-25-9

**KORUYUCU
MASKENİ
KULLAN**

*KK-51-10*KK-36-10
*KK-25-10

**İŞ GÖZLÜKSÜZ
ÇALIŞMAK
YASAKTIR**

*KK-51-11*KK-36-11
*KK-25-11

**BARETSİZ
ÇALIŞMA**

*KK-51-12*KK-36-12
*KK-25-12

**KULAK
KORUYUCUSUZ
ÇALIŞMA**

*KK-51-13*KK-36-13
*KK-25-13

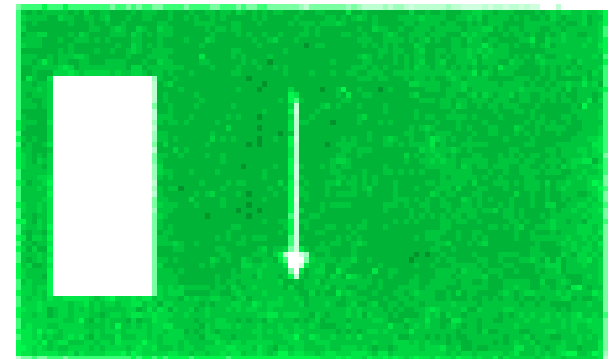
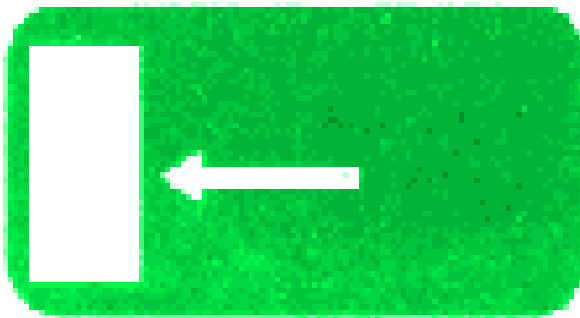
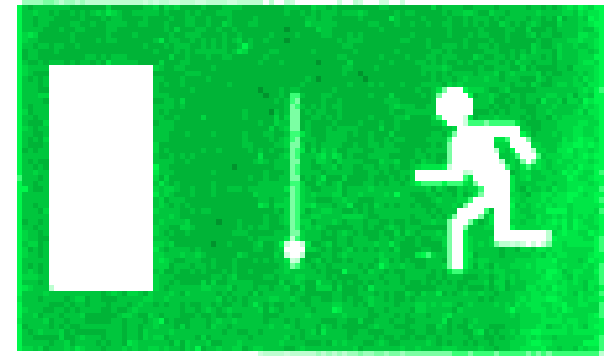
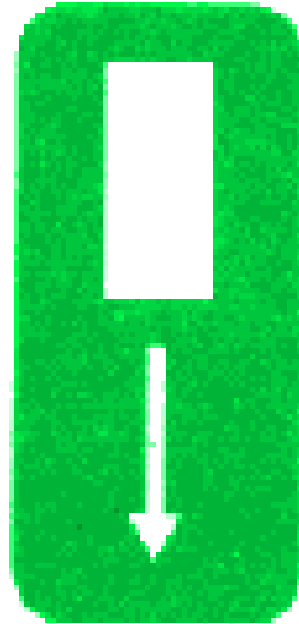
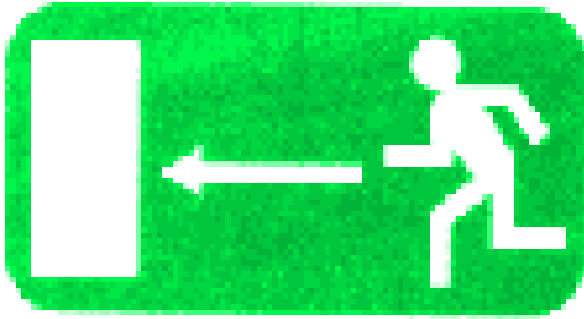
**KORUYUCU
MASKESİZ
ÇALIŞMA**

ACİL ÇIKIŞ VE İLKYARDIM İŞARETLERİ

TEMEL NİTELİKLER

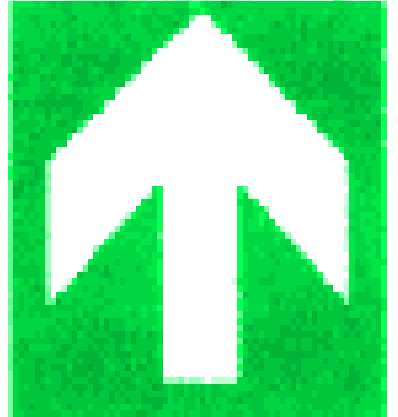
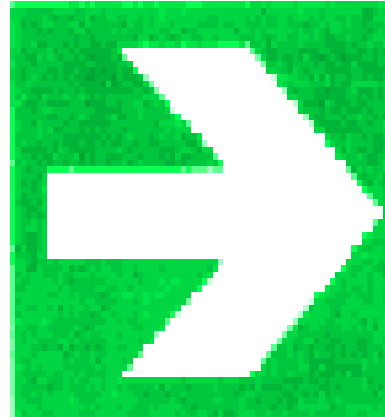
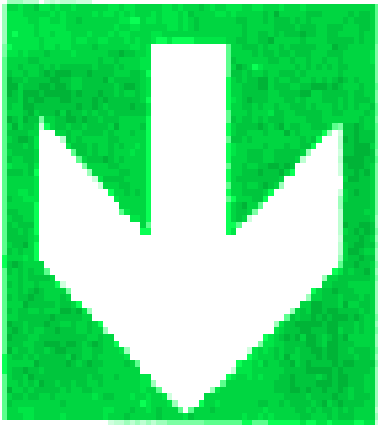
- DİKDÖRTGEN VEYA KARE BİÇİMİNDE,
- YEŞİL ZEMİN ÜZERİNE BEYAZ PİKTOGRAM
- (YEŞİL KISIMLAR İŞARET ALANININ EN AZ % 50'SİNİ KAPSAYACAKTIR)

Acil çıkış ve kaçış yolu

Yönler

(Yardımcı bilgi işareti)

İlk Yardım

SEDYE

Acil yardım ve ilk yardım telefonu

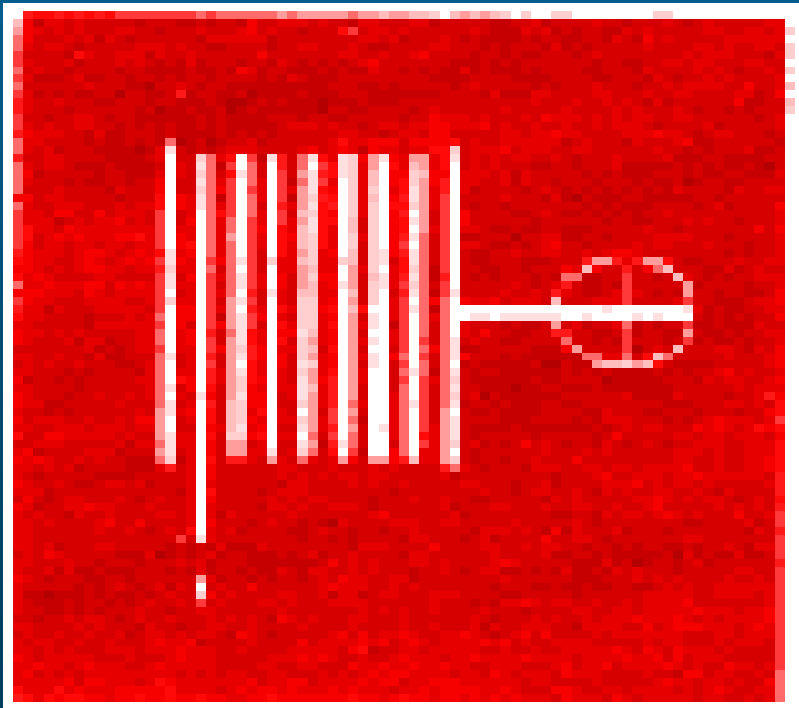

YANGINLA MÜCADELE İŞARETLERİ

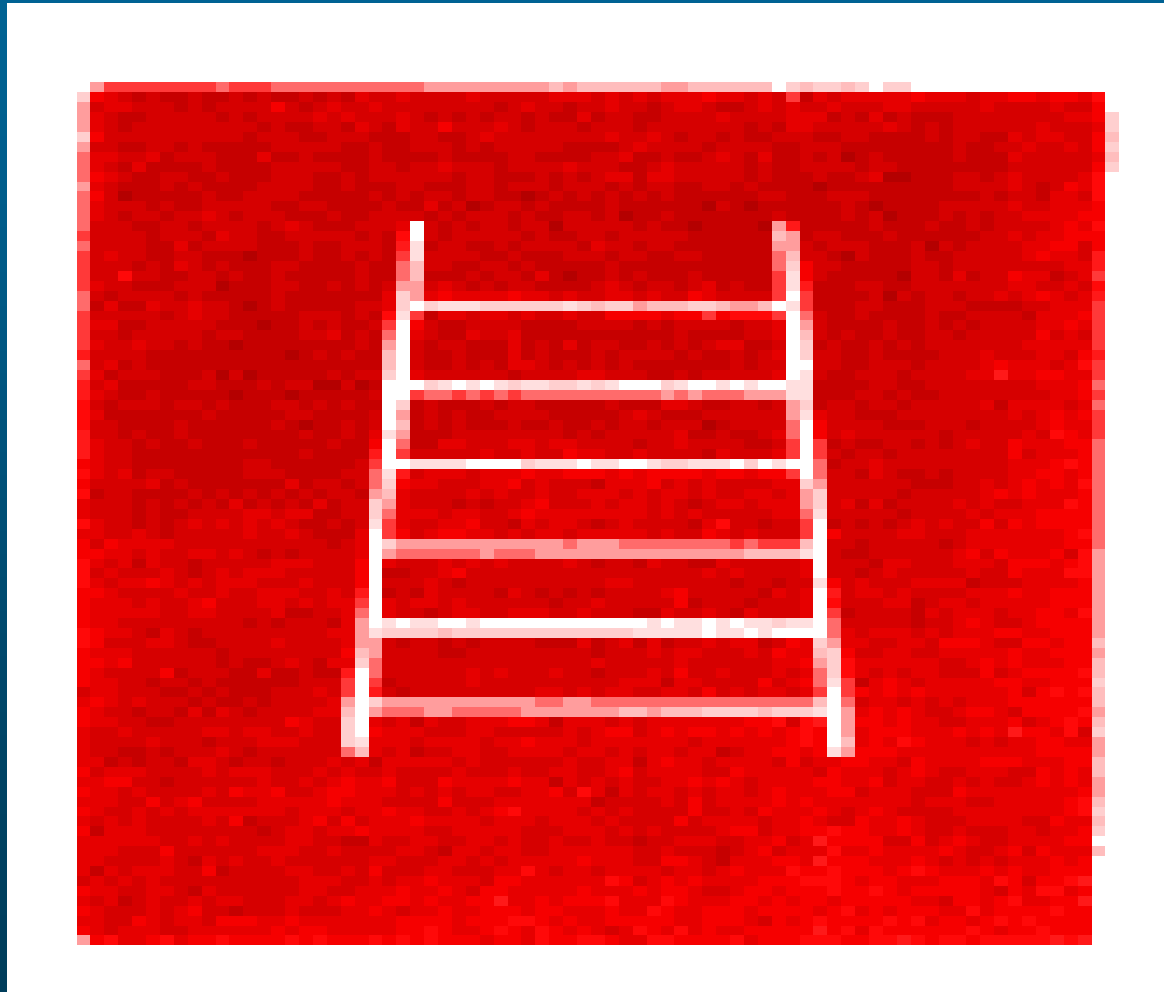
TEMEL NİTELİKLER

- DİKDÖRTGEN VEYA KARE BİÇİMİNDE,
- KIRMIZI ZEMİN ÜZERİNE BEYAZ PİKTOGRAM (KIRMIZI KISIMLAR İŞARET ALANININ EN AZ % 50'SİNİ KAPSAYACAKTIR)

Yangin Hortumu

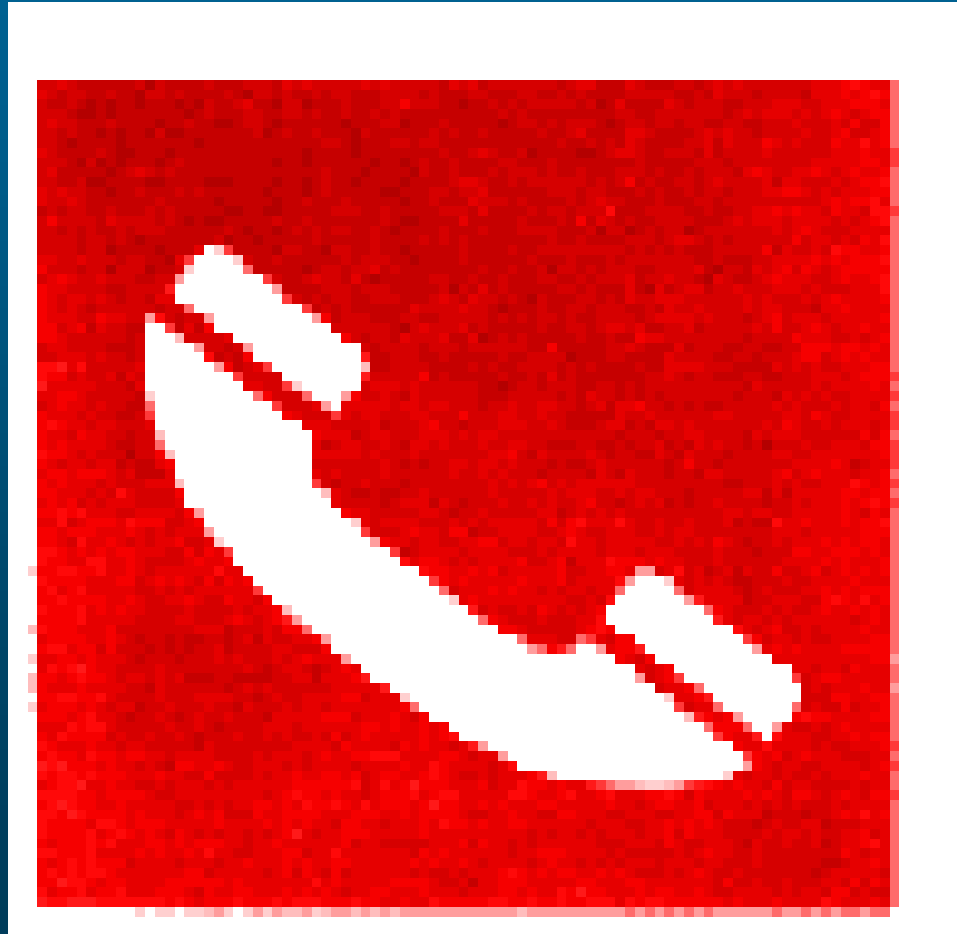
Yangın Merdiveni

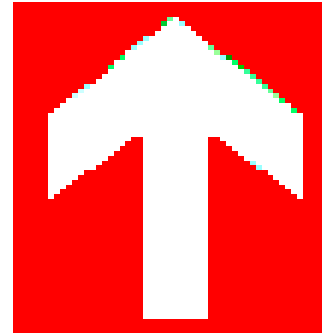
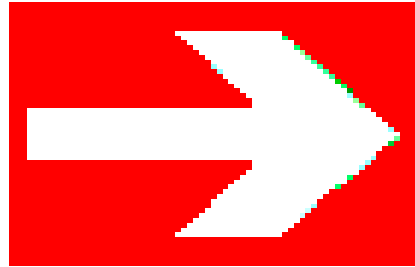
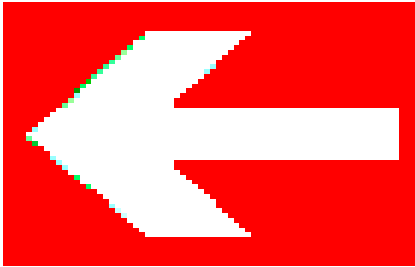

**YANGIN
SÖNDÜRME
CIHAZI**

Acil Yangın Telefonu

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

BORU VE KAPLAR ÜZERİNDEKİ İŞARETLER İLE İLGİLİ ASGARİ GEREKLER

- içinde tehlikeli madde veya preparatların bulunduğu veya depolandığı kaplar ile bunları ihtiva eden veya taşıyan, görünür borular; renkli zemin üzerinde piktogram veya sembol bulunan etiket ile işaretlenecektir.
- etiketler;
- tehlikeli madde veya preparatın adı ve/veya formülü ve tehlikesi hakkında ek bilgileri de içerebilir.

- işaretler; katlanmaz, kendinden yapışkanlı ya da boyama biçiminde olacak ve görünür yüzeylere yerleştirilecektir.
- borular üzerinde kullanılan işaretler, vanalar ve bağlantı yerleri gibi tehlikeli noktaların yakınına görünür şekilde ve uygun aralıklarla konulacaktır.
- önemli miktarda tehlikeli madde ya da preparat depolanan alanlar veya kapalı yerler, uygun ikaz işareti ile belirtilecek
- bu işaret veya etiketler depolama bölgesinin yakınına ya da depo için kullanılan odanın giriş kapısına yerleştirilecektir.

- önemli miktarda tehlikeli madde ya da preparat depolanan alanlar, odalar veya kapalı yerler, uygun ikaz işareti ile belirtilecek veya değişik tehlikeli madde ya da preparatın depolandığı yerlerde, genel tehlikeyi belirten uyarı işareti kullanılabilir.
- bu işaret veya etiketler depolama bölgesinin yakınına ya da depo için kullanılan odanın giriş kapısına yerleştirilecektir.

YANGINLA MÜCADELE İŞARETLERİ İLE İLGİLİ ASGARİ GEREKLER

- yangınla mücadele ekipmanı özel bir renk ile belirtilecek ve yerini bildiren bir işaret levhası ve/veya bu gibi ekipmanın bulunduğu yer ya da erişim noktaları için özel bir renk kullanılacaktır.
- bu tür ekipmanı belirlemede kırmızı renk kullanılacaktır. kırmızı alan, ekipmanın kolayca tanınabilmesi için yeterince geniş olacaktır.

ENGELLER, TEHLİKELİ YERLER VE TRAFİK YOLLARINA İLİŞKİN İŞARETLER İLE İLGİLİ ASGARİ GEREKLER

engeller ve tehlikeli yerlerde kullanılan işaretler

- engellere çarpma, düşme ya da nesnelerin düşme tehlikesinin bulunduğu yerler; işletme tesisleri içinde işçilerin çalışmaları esnasında dolaştıkları bölgelerde, birbirini takip eden sarı ve siyah ya da kırmızı ve beyaz renk şeritleriyle işaretlenecektir.
- işaretlerin boyutu, engelin ya da tehlikeli bölgenin büyüklüğü ile orantılı olacaktır.
- sarı–siyah ya da kırmızı–beyaz şeritler yaklaşık olarak 45 derece açıyla ve aynı büyüklükte boyanacaktır.

Örnek

TRAFİK YOLLARININ İŞARETLENMESİ

- çalışma yerlerinin kullanım biçimi ve ekipmanlar, işçilerin korunmasını gerektiriyorsa; araç trafiğine açık yollar, zemin rengi de dikkate alınarak, açıkça seçilebilir şekilde, sarı ya da beyaz renkli sürekli şeritlerle belirtilecektir.
- şeritler; araçlar ile araçlara yakın bulunabilecek nesneler arasında ve araçlarla yayalar arasında, emniyetli bir mesafeyi belirtecek şekilde çizilecektir.
- tesislerin açık alanlarındaki sürekli trafiğin olduğu yollar, uygun bariyerler ve kaldırımlar yoksa, uygulanabilir olduğu ölçüde, yukarıda belirtildiği şekilde işaretlenecektir.

İŞIKLI İŞARETLER İÇİN ASGARİ KURALLAR

ışıklı işaretler,

- iyi görünür ve seçilir olacak, aşırı ışık nedeniyle parlamayacak veya yetersiz ışık nedeniyle görünürlüğü azalmayacak

ışıklı işaretlerin sinyal gönderen ışıklı alanı,

- tek renk ya da belirli bir zemin üzerinde piktogramdan ibaret olacak

bir aygıt hem sürekli hem de aralıklı işaretler gönderiyorsa,

- aralıklı gönderilen işaret sürekli işaretin belirttiğinden daha fazla tehlikeli bir durumu ya da daha acil olarak yapılması istenen veya emredilen müdahale ya da eylemi ifade edecek

ışığın yanık kalma ve sönük kalma süreleri aşağıdaki gibi olacaktır.

- mesajın tam olarak anlaşılmasını sağlayacak ve diğer ışıklı işaretlerle veya sürekli yanan ışıklı işaretlerle karışmayacaktır.
- yanıp sönen ışıklı işaret, sesli sinyal yerine ya da sesli sinyalle birlikte kullanılıyorsa, aynı kodlama kullanılacaktır.
- ciddi bir tehlikeyi bildiren yanıp sönen ışıklı işaretler, özel olarak gözlem altında tutulacak ve yedek bir lamba bulundurulacaktır.

SESLİ SİNYALLER İÇİN ASGARİ KURALLAR

sesli sinyaller;

- ortam gürültüsünden hayli yüksek, ancak aşırı derecede yüksek ve zarar verici olmayacak şekilde duyulabilir bir ses düzeyinde olacak
- teknik özellikleri itibariyle kolaylıkla tanınabilir, diğer sesli sinyaller ile ortamdaki seslerden açıkça ayırt edilebilir olacak
- eğer bir aygıt sabit ve değişken frekansta sesli sinyal yayıyorsa; aygıtın yaydığı değişken frekanslı sinyal, sabit frekanslı sinyale göre daha tehlikeli bir durumu veya daha acil olarak yapılması istenen/emredilen müdahale ya da eylemi ifade edecek
- tahliye işaretleri sürekli olacak

SÖZLÜ HABERLEŞME İÇİN ASGARİ KURALLAR

- bir veya birden fazla kişiler arasında yapılan sözlü haberleşmede;
- belirli bir formda veya kodlanmış haldeki kısa metinler, cümleler, kelime veya kelime grupları kullanılacaktır.
- sözlü mesajlar mümkün olduğunca kısa, yalın ve açık olmalıdır. konuşanın konuşma becerisi ve dinleyenin duyma yeteneği güvenilir bir sözlü iletişime uygun olacaktır.
- sözlü haberleşme doğrudan insan sesi veya uygun bir vasıtayla yayınlanan insan sesi ya da yapay insan sesi ile olacaktır.

- sözlü haberleşmede yer alan kişiler, sağlık ve güvenlik açısından istenilen davranışı yapabilmeleri için sözlü mesajı doğru telaffuz edebilecek ve anlayabilecek seviyede kullanılan dili bileceklerdir.
- sözlü iletişim, el–kol hareketleri yerine ya da onlarla birlikte kullanıldığında aşağıda verilen komutlar kullanılacaktır.

- başlat: bir işlem veya hareketi başlatmak için
- dur : bir hareketi durdurmak veya sona erdirmek için
- tamam : bir işlemi sona erdirmek için
- yukarı : bir yükü yukarı kaldırmak için
- aşağı : bir yükü aşağı indirmek için
- ileri – geri – sağ – sol :(bu komutlar uygun el hareketleri ile eşgüdümlü olacak şekilde kullanılacaktır.)
- kes : acil olarak durdurmak için
- çabuk: güvenlik nedeniyle bir hareketi hızlandırmak için

EL İŞARETLERİ İÇİN ASGARİ GEREKLER

- el işaretleri kesin, yalın, yapılması ve anlaşılması kolay olacak ve benzer işaretlerden belirgin bir şekilde farklı olacaktır.
- aynı anda iki kol birden kullanılıyorsa, bunlar simetrik olarak hareket ettirilecek ve bir harekette sadece bir işaret verilecektir.

- işaretçi : el–kol hareketleri ile işaretleri veren kişi,
- operatör: işaretçinin talimatları ile hareket eden kişi
- işaretçi, operatöre manevra talimatlarını vermek için el–kol hareketleri kullanacaktır.
- işaretçi, kendisi tehlikeye düşmeyecek şekilde, bulunduğu yerden bütün manevraları görsel olarak izleyebilmelidir.
- işaretçinin esas görevi; manevraları yönlendirmek ve manevra alanındaki işçilerin güvenliğini sağlamaktır.

- gerekli hallerde ek olarak bir veya daha fazla işaretçi konuşlandırılacaktır.
- operatör, almış olduğu emirleri güvenlik içerisinde yerine getiremeyeceği durumlarda yürütmekte olduğu manevrayı durdurarak yeni talimat isteyecektir.
- operatör, işaretçiyi kolaylıkla fark edebilmelidir.
- işaretçi, ceket, baret, kolluk veya kol bandı gibi ayırt edici eşyalardan bir veya daha fazlasını giyecek ya da uygun bir işaret aracı taşıyacaktır.
- ayırt edici eşyalar; parlak renkli, tercihen hepsi aynı renkte ve sadece işaretçilere özel olacaktır.